

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA W KRAKOWIE**

RKR-61-27/13/PP-19/15

Kraków, dnia 3 czerwca 2015 r.

DECYZJA NR RKR - 2/2015

Stosownie do art. 33 ust. 5 i 6 *ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów* (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 184) oraz na podstawie art. 104 § 2 *ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. - Kodeks postępowania administracyjnego* (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 267) w związku z art. 83 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów -

po przeprowadzeniu przeciwko MiniCredit Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, wszczętego z urzędu, postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*, **uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów** działania MiniCredit sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, polegające na stosowaniu opłaty administracyjnej, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty, co jest sprzeczne z art. 3 ust. 1 *ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji* (t.j. Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503, z późn. zm.) i narusza art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*, oraz **stwierdza się zaniechanie jej stosowania** z dniem 1 sierpnia 2013 r.

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: „Prezes UOKiK”) przeprowadził postępowanie wyjaśniające, mające na celu wstępne ustalenie, czy wybrani przedsiębiorcy niebędący bankami i świadczący konsumentom usługi finansowe dopuścili się, w zakresie pobierania opłat oraz prezentacji kosztów, naruszenia przepisów uzasadniających wszczęcie postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ust. 2 w zw. z ust. 1 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*, lub podjęcie działań przewidzianych w odrębnych ustawach (sygn. DDK-405-67/12/BK).

W toku tego postępowania Prezes UOKiK przeprowadził analizę wzorców umów oraz formularzy informacyjnych dotyczących kredytu konsumenckiego, jak również zweryfikował treść umów zawartych z konsumentami, nadesłanych przez MiniCredit sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie (dalej: „Spółka”). Przeprowadzona analiza uprawdopodobniła, że Spółka może stosować praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów.

Wobec powyższego w dniu 19 czerwca 2013 r. postanowieniem Nr RKR-165/2013 wszczęte zostało z urzędu postępowanie w sprawie stosowania przez Spółkę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na:

- I. pobieraniu przy odstąpieniu przez konsumenta od umowy pożyczki kosztów innych niż odsetki za okres od dnia wypłaty do dnia spłaty kredytu, tj. składki ubezpieczenia pożyczki za dni przez które pożyczkobiorca z niej korzystał;
- II. stosowaniu postanowienia umownego, z którego wynika, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania pieniężnego nastąpi przez zapłatę określonej sumy pieniężnej (kary umownej);

III. stosowaniu opłaty administracyjnej, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty.

Decyzją nr RKR-50/2013 z dnia 30 grudnia 2013 r. Prezes UOKiK rozstrzygnął sprawę częściowo, stosownie do 104 § 2 *kodeksu postępowania administracyjnego*, w odniesieniu do zarzutów określonych w pkt I i II. postanowienia o wszczęciu postępowania. Natomiast w odniesieniu do zarzutu sformułowanego w pkt III. postanowienia o wszczęciu postępowania organ uznał, że kwestia ta wymaga dalszych ustaleń i zostanie rozstrzygnięta w odrębnej decyzji.

W toku przeprowadzonego postępowania Prezes UOKiK ustalił, co następuje

MiniCredit sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie jest spółką zarejestrowaną pod numerem 0000371165 w rejestrze przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, prowadzonym przez Sąd Rejonowy dla M. St. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy, na podstawie wpisu z dnia 25 listopada 2010 r. Do przedmiotu działalności spółki należy: pozostałe pośrednictwo pieniężne (PKD 64.19.Z), pozostałe formy udzielania kredytów (PKD 64.92.Z), pozostała finansowa działalność usługowa, gdzie indziej niesklasyfikowana, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych (PKD 64.99.Z).

W ramach swej działalności Spółka udziela konsumentom pożyczek na terenie kraju, w wysokości od 100 zł do 2 000 zł, na okres od 5 do 30 dni. *Ustawa o kredycie konsumenckim* posługuje się terminem „kredyt konsumencki”, „kredyt”, przez co należy rozumieć również umowę pożyczki (art. 3 ust. 2 pkt 1 tej *ustawy*), w związku z tym w niniejszej decyzji pojęcia te będą używane zamiennie. Umowy pożyczki zawierane są z konsumentami za pośrednictwem internetu. Po otwarciu strony internetowej Spółki (www.mini-credit.pl) konsument dokonuje rejestracji, podaje swoje dane, dokonuje akceptacji warunków umowy pożyczki oraz wyraża zgodę na przetwarzanie danych osobowych i sprawdzenie jego historii kredytowej w biurach informacji gospodarczej. W celu weryfikacji wskazanego przez klienta numeru rachunku bankowego dokonuje on przelewu na rachunek bankowy Spółki płatności na kwotę jeden grosz. Po zarejestrowaniu klientowi zostaje założony unikalny profil, w którym ma on możliwość złożenia wniosku o pożyczkę w wybranej przez siebie wysokości. Po pozytywnym zweryfikowaniu wniosku Spółka podejmuje decyzję o udzieleniu pożyczki. Umowa pożyczki zostaje zawarta z chwilą złożenia przez Spółkę polecenia przelewu kwoty pożyczki. Z tą chwilą umowie pożyczki zostaje nadany numer i jest ona przesyłana pocztą elektroniczną na podany przez klienta adres e-mail, w celu jej wydrukowania, podpisania i odesłania jednego podpisanego przez klienta egzemplarza do siedziby Spółki. W związku z udzieleniem pożyczki Spółka pobierała do dnia 31 lipca 2013 r. od pożyczkobiorców opłatę administracyjną w wysokości do 5 % od kwoty pożyczki.

[dowód: karta nr 42]

Obowiązek wniesienia tej opłaty regulowało stosowne postanowienie wzorca umowy pożyczki [pkt 2.4], zgodnie z którym:

- „*Od udzielonych pożyczek MiniCredit sp. z o.o. nalicza opłatę administracyjną w maksymalnej wysokości 5 % wartości Kwoty do wypłaty, [podkr. UOKiK] Odsetki za korzystanie z Pożyczki, Składkę Ubezpieczenia Pożyczki w wysokości 0,5 % wartości Kwoty do wypłaty dziennie oraz w przypadku przedłużenia Okresu Pożyczki - za jej przedłużenie”.*

[dowód: karty nr 49, 284]

Wzorzec umowy pożyczki zawierający postanowienie będące przejawem zakwestionowanej praktyki, stosowany był przez Spółkę od dnia 1 listopada 2012 roku.

[dowód: karty nr 41-43]

Wprawdzie wzorzec umowy pożyczki określał, że opłata administracyjna pobierana jest w wysokości do 5 % wartości kwoty do wypłaty, niemniej w przypadku wszystkich przedłożonych przez Spółkę umów opłata ta ustalona była w wysokości równej 5 % wartości kwoty do wypłaty.

[dowód: karty nr 49, 72, 95, 118, 141, 164, 186, 209, 232, 255, 307, 325, 343, 361, 379, 397, 415, 433, 451, 469]

Opłata ta była następująco zdefiniowana w „Ogólnych Warunkach Umowy Pożyczki” [pkt 1.1.16], stanowiących załącznik do umów pożyczki:

- „*Opłata Administracyjna - opłata ponoszona przez Pożyczkobiorcę za przygotowanie Umowy oraz przekazanie środków pieniężnych, w maksymalnej wysokości 5 % do wypłaty*”

[dowód: karty nr 54, 291]

Definicja opłaty wskazuje, że miała ona zatem w rzeczywistości charakter opłaty przygotowawczej. Spółka naliczała opłatę administracyjną w wysokości uzależnionej od wysokości kwoty udzielanej pożyczki. W ramach procedur weryfikacyjnych dokonywanych przed udzieleniem pożyczki Spółka dokonuje następujących czynności:

- sprawdzanie zadłużenia pożyczkobiorcy w Biurze Informacji Gospodarczej (w jednym lub łącznie dwóch),
- sprawdzanie przedłożonych przez klienta dokumentów (przy pożyczkach do 500,00 zł Spółka weryfikuje wyłącznie dane zawarte w dowodzie osobistym),
- sprawdzanie przedłożonych przez klienta dokumentów (przy pożyczkach powyżej 500,00 zł Spółka weryfikuje, poza danymi zawartymi w dowodzie osobistym także dokumenty potwierdzające uzyskiwane zarobki, t.j. zaświadczenie o zatrudnieniu i wysokości zarobków, umowa o pracę, umowa zlecenia, umowa o dzieło, wyciągi bankowe), również w formacie pdf, pod kątem zgodności danych oraz ich ewentualnej edycji przez klienta,
- sprawdzanie za pomocą wyszukiwarki google, czy wskazany przez klienta pracodawca figuruje w internecie i czy posiada adres tożsamy z adresem znajdującym się na umowie o pracę, zaświadczeniu o zatrudnieniu i wysokości zarobków.

W toku postępowania Spółka przedłożyła wyjaśnienia, w świetle których koszt przeprowadzenia procedury oceny zdolności kredytowej wzrasta wraz ze wzrostem kwoty udzielanej pożyczki i tym samym wraz ze wzrostem ekspozycji Spółki na ryzyko kredytowe. W szczególności Spółka podniosła, że w przypadku pożyczek w kwotach powyżej 500,00 zł w proces weryfikacji każdego klienta w znaczącym stopniu zaangażowany jest prawnik, który dokonuje zestawienia danych wnioskodawców z danymi osób z list nadsyłanych ze strony organów ścigania.

[dowód: karty nr 829-830]

W toku postępowania Spółka wprowadziła do stosowania z dniem 1 sierpnia 2013 r. nowy wzorzec umowy pożyczki, w którym zmieniono zakwestionowane postanowienia. W nowym wzorcu umowy oraz w umowach zawieranych na jego podstawie, pkt 2.4 umowy pożyczki uzyskał brzmienie:

- „*Od udzielonych pożyczek MiniCredit sp. z o.o. nalicza opłatę administracyjną w wysokości nieprzekraczającej 1 zł (jeden złoty), Odsetki za korzystanie z Pożyczki, Składkę Ubezpieczenia Pożyczki w wysokości 0,65 % wartości Kwoty do wypłaty dziennie oraz w przypadku przedłużenia Okresu Pożyczki - za jej przedłużenie*”.

Nowe brzmienie uzyskał również odpowiednio pkt 1.1.16 „Ogólnych Warunków Umowy Pożyczki”:

- „*Opłata Administracyjna - opłata ponoszona przez Pożyczkobiorcę za przygotowanie Umowy oraz przekazanie środków pieniężnych, w wysokości nieprzekraczającej 1 zł (jeden złoty).*”

W przedłożonych 10 umowach zawartych na podstawie zmienionego wzorca kwota opłaty administracyjnej jest ustalona w wysokości - w trzech przypadkach w wysokości 0,00 zł (kwota wpisana w umowie), w jednym przypadku w wysokości 0,25 zł i w sześciu przypadkach w wysokości 0,50 zł.

[dowód: karty nr 17, 22, 561, 575, 586, 594, 607, 620, 632, 642, 654, 667]

Pismem z dnia 8 grudnia 2014 r. strona została zawiadomiona o zakończeniu zbierania materiału dowodowego w niniejszym postępowaniu oraz o tym, że może się zapoznać z materiałem zgromadzonym w aktach sprawy.

Prezes UOKiK zważył, co następuje

interes publiczny

Treść art. 1 ust. 1 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* ogranicza zastosowanie jej przepisów wyłącznie do ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów, podejmowanej w interesie publicznym. Oznacza to, że warunkiem koniecznym do uruchomienia procedur i zastosowania instrumentów określonych w tej *ustawie* jest zaistnienie takiego stanu faktycznego, w którym działania przedsiębiorców - naruszając jej przepisy – stanowią potencjalne zagrożenie interesu publicznego. Niniejsze postępowanie dotyczyło warunków umów pożyczki zawieranych przez Spółkę z klientami z nieograniczonego kręgu adresatów, posiadającymi status konsumentów. W ocenie Prezesa UOKiK rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, albowiem wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy zawarli, mogli zawrzeć lub zawrą ze Spółką umowę pożyczki. Interes publicznoprawny przejawia się także w postaci zbiorowego interesu konsumentów, co oznacza, iż każde naruszenie zbiorowego interesu konsumentów jest jednocześnie naruszeniem interesu publicznoprawnego. Zatem w niniejszej sprawie uzasadnione było podjęcie przez Prezesa UOKiK działań przewidzianych w *ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów*. W tym stanie rzeczy przyjąć należy, iż do oceny stanu faktycznego niniejszej sprawy zastosowanie mają przepisy w/w *ustawy*, a dotyczące jej postępowanie było prowadzone w interesie publicznym.

praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów

Stosownie do treści art. 24 ust. 2 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* – „przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy”. Aby możliwe było zatem stwierdzenie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, niezbędne jest łączne spełnienie następujących przesłanek:

- kwestionowane działania są działaniami przedsiębiorcy,
- działania te winny mieć bezprawny charakter, tzn. być sprzeczne z prawem, tj. przepisami określonych aktów prawnych a także sprzeczne z zasadami współzycia społecznego i dobrymi obyczajami,
- działania te muszą naruszać zbiorowe interesy konsumentów.

strona jako przedsiębiorca

Zgodnie z art. 4 pkt. 1 *ustawy o ochronie konkurencji konsumentów* przez przedsiębiorcę rozumie się m.in. przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej. Stosownie do art. 4 ust. 1 *ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej* (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 584, z późn. zm.) przedsiębiorcą jest m.in. osoba prawna, która we własnym imieniu wykonuje działalność gospodarczą. Stroną w niniejszej sprawie jest spółka prawa handlowego, posiadająca osobowość prawną, prowadząca działalność gospodarczą na

podstawie wpisu do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego. Podmiot ten jest zatem bezspornie przedsiębiorcą w rozumieniu *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*.

bezprawność działań przedsiębiorcy

Odnosząc się do kolejnej z ww. przesłanek, tj. bezprawności działań przedsiębiorcy, stwierdzić należy, iż bezprawność rozumie się jako sprzeczność zachowania danego podmiotu z przepisami prawa oraz zasadami współżycia społecznego. Chodzi tu mianowicie o sprzeczność z szeroko rozumianym porządkiem prawnym, jako całością. Bezprawność jest czynnikiem o charakterze obiektywnym, tzn. niezależnym od wystąpienia szkody, czy zaistnienia zamiaru po stronie podmiotu dopuszczającego się działań bezprawnych. Przepisy *ustawy o ochronie konkurencji konsumentów* nie definiują pojęcia bezprawności działań przedsiębiorcy, w związku z tym, w celu konkretyzacji przesłanki bezprawności należy sięgnąć do przepisów innych ustaw, gdyż dopiero na ich podstawie możliwe jest dokonanie oceny działań przedsiębiorcy w aspekcie ich zgodności z prawem.

W niniejszej sprawie bezprawność zakwestionowanych działań przedsiębiorcy wynika z ich sprzeczności z przepisami *ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji*. Spółce został postawiony zarzut stosowania opłaty administracyjnej, której wysokość nie odpowiadała wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty, co stanowi naruszenie art. 3 *ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji*, zgodnie z którym czynem nieuczciwej konkurencji jest działanie sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami, jeżeli zagraża lub narusza interes innego przedsiębiorcy lub klienta. Pod pojęciem klienta należy również rozumieć konsumenta w rozumieniu *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*. Przepis ten stanowi tzw. klauzulę generalną odsyłającą do systemu ocen i norm pozaprawnych – „dobrych obyczajów”, do „zasad uczciwej konkurencji” oraz „słusznym interesów konsumentów”. Pojęcie „dobrych obyczajów” nie jest w prawie zdefiniowane, ale podobnie jak „zasady współżycia społecznego”, jest przedmiotem wielu orzeczeń sądowych (np. wyrok SA we Wrocławiu z 13 listopada 1991 r., I ACr 411/91, Wokanda 1992/4) oraz opracowań doktryny (zob. np. J. Szwaja, „Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji – Komentarz”, Warszawa 2000, str. 122-133, R. Stefanicki, „Dobre obyczaje w prawie polskim”, Przegląd Prawa Handlowego, 2002/5). Wskazuje się w nich, że dobre obyczaje to uczciwe zasady postępowania i ustalone zwyczaje w ujęciu etyczno-moralnym.

Przepis art. 3 ust. 2 *ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji* wymienia szereg czynów nieuczciwej konkurencji opisanych następnie szczegółowo w rozdziale 2. tej *ustawy*. Wyliczenie to nie jest wyczerpujące i ma charakter przykładowy, ponieważ nie jest możliwe ustalenie wyczerpującej i zamkniętej listy czynów nieuczciwej konkurencji. Podkreślenia wymaga, iż brak ujęcia określonego zachowania przedsiębiorcy w tym wyliczeniu nie przesądza o jego zgodności z regulacjami tej *ustawy*. „Jeżeli bowiem określone działanie nie mieści się w katalogu czynów wyraźnie zakazanych przez ustawę, należy na podstawie przewidzianej w art. 3 *ustawy* klauzuli generalnej, jako uniwersalnego zakazu nieuczciwej konkurencji, ocenić charakter tego działania z uwzględnieniem przesłanek przewidzianych w tym przepisie” (tak: wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 31 lipca 1995r. sygn. akt. I Acr 308/95). A zatem, co do zasady, czynem nieuczciwej konkurencji może być naruszenie ogólnej normy art. 3 ust. 1 *ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji*.

W niniejszej sprawie sprzeczne z dobrym obyczajem jest naruszenie ekwiwalentności świadczeń przy stosowaniu wobec konsumentów opłaty administracyjnej, której wysokość nie odpowiadała wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty, co godziło w ich słuszny interes.

W świetle wyjaśnień przedsiębiorcy, jak i definicji zawartej w ogólnych warunkach umowy, zakwestionowana opłata służyła pokryciu kosztów związanych z przygotowaniem

umowy pożyczki oraz przekazaniem środków pieniężnych. Sposób, w jaki była określona wysokość tej opłaty świadczy jednak o tym, że nie stanowiła ona jedynie pokrycia kosztów poniesionych przez przedsiębiorcę związanych z przygotowaniem umowy, lecz była elementem jego wynagrodzenia. Opłata ta nie pozostawała w relacji do kosztów ponoszonych przez przedsiębiorcę w związku z przygotowaniem umowy, gdyż była ustalana proporcjonalnie do kwoty udzielanej pożyczki. Spółka zaprezentowała stanowisko, w świetle którego koszty weryfikacji dokumentów i wiarygodności pożyczkobiorcy rosną wprost proporcjonalnie do kwoty pożyczki i związanego z nią ryzyka kredytowego, ze względu na rosnącą czasochłonność i wagę czynności dokonywanych przez pożyczkodawcę w celu udzielenia pożyczki. Jednak nawet w świetle wyjaśnień złożonych przez przedsiębiorcę, ponoszone przez niego koszty przygotowania umów zmieniają się skokowo - są wyższe w stosunku do pożyczek na kwoty przekraczające 500,00 zł - a nie proporcjonalnie do kwoty pożyczki. Prezes UOKiK uznał, że wyjaśnienia przedsiębiorcy uzasadniające stosowaną przez niego praktykę, nie zasługują na uwzględnienie. W ocenie Prezesa UOKiK przedstawione przez Spółkę wyjaśnienie nie jest wiarygodne i ma celu wyłącznie usprawiedliwienie zakwestionowanej praktyki, a w rzeczywistości pobierana opłata stanowiła źródło dochodów przedsiębiorcy i nie odpowiadała ona wartości świadczeń, realizowanych w ramach tej opłaty na rzecz klientów.

Zdaniem Prezesa UOKiK czynności przygotowawcze prowadzące do zawarcia umowy pożyczki oraz czynności związane z samym zawarciem umowy oraz jej wykonywaniem są elementem zasadniczej działalności przedsiębiorcy udzielającego pożyczkę. To przedsiębiorcy zależy na tym, aby pozyskać klientów, którzy będą chcieli z nim zawrzeć umowę i to, jak zorganizuje czynności z tym związane, zależy od niego. Jeżeli zaś podejmuje czynności weryfikujące potencjalnego pożyczkobiorcę, to także działa przede wszystkim w swoim interesie, chce bowiem ograniczyć ryzyko związane z udzieleniem pożyczki osobie, która nie będzie miała możliwości jej spłaty.

Zdaniem Prezesa UOKiK, przedsiębiorca za pobraną opłatę administracyjną w istocie nie świadczy konsumentowi żadnego świadczenia. Zgodnie z definicją zawartą art. 720 § 1 *kodeksu cywilnego*, przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy. A zatem, dla konsumenta istotne znaczenie ma jedynie podstawowe świadczenie pożyczkodawcy, to jest uzyskanie określonej kwoty pieniężnej z obowiązkiem zwrotu. Z tego tytułu przedsiębiorca może żądać od niego wynagrodzenia w formie odsetek lub prowizji. Zdaniem Prezesa UOKiK czynności podjęte przez przedsiębiorcę i prowadzące do zawarcia umowy z punktu widzenia konsumenta nie stanowią natomiast odrębnego świadczenia, za które pożyczkobiorca powinien zapłacić odrębne wynagrodzenie. Czynności te mają charakter immanentnie związany z zawieraną umową, bez ich podjęcia nie doszłoby do zawarcia umowy, nie stanowią zatem z pewnością dodatkowego świadczenia związanego z zawieraną umową, za które należne jest odrębne wynagrodzenie w postaci zakwestionowanej opłaty.

Prezes UOKiK zwraca także uwagę na treść art. 12 *ustawy o kredycie konsumenckim*, zgodnie z którym: „Konsument ma prawo do otrzymania, na wniosek, bezpłatnego projektu umowy o kredyt konsumencki, jeżeli w ocenie kredytodawcy lub pośrednika kredytowego, spełnia on warunki do udzielenia mu kredytu konsumenckiego przez tego kredytodawcę lub pośrednika kredytowego. Projekt umowy powinien zawierać dane konsumenta, o których mowa w art. 30 ust. 1 pkt 1 oraz wszystkie warunki, na których kredyt mógłby zostać udzielony”. Jeżeli zatem konsument ma prawo żądać bezpłatnego projektu umowy, przedsiębiorca ma obowiązek nieodpłatnie go przygotować, a w konsekwencji nie może obciążać konsumenta wynagrodzeniem za czynności przygotowawcze.

Prezes UOKiK wskazuje także, że od przedsiębiorcy należy wymagać, aby określając świadczenie pieniężne pobierane od konsumentów nie określał go w sposób, który może wprowadzać ich w błąd, co do jego rzeczywistego charakteru oraz świadczenia ekwiwalentnego, które w zamian otrzymuje. Wprowadzając opłatę pod nazwą „opłata administracyjna”

przedsiębiorca sugerował konsumentowi, że jest ona uiszczenia za odrębne od udzielanej pożyczki świadczenie („administrowanie pożyczką” - zgodnie z samą nazwą opłaty, lub „przygotowanie pożyczki” - zgodnie z umowną definicją tej opłaty) i nie stanowi elementu wynagrodzenia przedsiębiorcy za jej udzielenie. Zdaniem Prezesa UOKiK utrudniało to konsumentowi dokonanie prawidłowej oceny proporcji, w jakich koszt pożyczki pozostawał w stosunku do zysku, jakie odnosił z tego tytułu przedsiębiorca.

Mając powyższe na uwadze, Prezes UOKiK ocenił, że opisane działanie Spółki było niezgodne z dobrymi obyczajami oraz zagrażało interesom klienta, a tym samym stanowiło naruszenie art. 3 ust. 1 *ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji* i w konsekwencji naruszało przepis art. 24 ust. 1 i 2 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*.

naruszenie zbiorowego interesu konsumentów

Odnosząc się do przesłanki naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, stwierdzić należy, iż *ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów* nie definiuje pojęcia zbiorowego interesu konsumentów, stwierdzając jedynie w treści art. 24 ust. 3, że nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. W świetle powołanego na początku uzasadnienia prawnego niniejszej decyzji art. 1 ust. 1 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* należy przyjąć, że ze zbiorowymi interesami konsumentów mamy do czynienia wówczas, gdy działania przedsiębiorcy są powszechne i mogą dotknąć każdego potencjalnego klienta przedsiębiorcy – czyli również konsumentów. Stanowisko to potwierdzone zostało w orzecznictwie Sądu Najwyższego (wyrok z dnia 12 września 2003 r. sygn. akt I CKN 504/01), który stwierdził, iż nie jest zasadne uznawanie, że postępowanie z tytułu naruszenia ustawy antymonopolowej można wszczynać tylko wtedy, gdy zagrożone są interesy wielu odbiorców, a nie jest to możliwe w sytuacji, gdy pokrzywdzonym jest tylko jeden konsument. Wydawane orzeczenie ma bowiem wymiar znacznie szerszy, pełni także funkcję prewencyjną, służy bowiem ochronie także nieograniczonej liczby potencjalnych konsumentów. Oceniane w niniejszej decyzji działania Przedsiębiorcy odnoszą się do wszystkich jego aktualnych i przyszłych (potencjalnych) klientów, a zatem dotyczą zbiorowych interesów konsumentów.

Powyższe stanowisko znajduje również odzwierciedlenie w orzecznictwie Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w którym przyjmuje się, iż, *jeżeli potencjalną daną praktyką przedsiębiorcy może być dotknięty każdy konsument w analogicznych okolicznościach, to ma miejsce naruszenie zbiorowych interesów* (wyrok z dnia 13 stycznia 2009 r., sygn. akt XVII Ama 26/08).

W rozważanym przypadku Spółka kieruje swoją ofertą do nieograniczonego kręgu osób. W umowach nie określono żadnych formalnych barier ich zawarcia. Dlatego też uznano, iż adresatami oferty są wszyscy potencjalni konsumenci chcący zaciągnąć pożyczkę. Spółka zawierała umowy w oparciu o przygotowane wcześniej wzory umów, a więc jej działania nie są skierowane do zindywidualizowanych konsumentów, lecz do jej wszystkich potencjalnych klientów.

Tak więc w rozpatrywanym stanie faktycznym działanie Spółki nie dotyczyło tylko interesów poszczególnych osób, których sprawy mają charakter jednostkowy, indywidualny, lecz wpływało niekorzystnie na interesy potencjalnie nieokreślonego kręgu konsumentów, których sytuacja jest identyczna i wspólna dla całej, licznej grupy obecnych i przyszłych kontrahentów przedsiębiorcy.

Wobec powyższego należy stwierdzić, że wszystkie przesłanki z art. 24 ust 1 i 2 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* zostały spełnione, co oznacza, iż przedsiębiorca dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów.

zaniechanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów

W toku postępowania, Spółka dokonała zmiany wzorca umowy pożyczki, oraz wprowadziła zmieniony wzorzec do obrotu z konsumentami z dniem 1 sierpnia 2013 r. Wysokość opłaty administracyjnej pobieranej od tego dnia na podstawie stosownego postanowienia nowego wzorca umowy została ograniczona do kwoty, nie przekraczającej 1,00 zł. Uznano, że pobieranie opłaty w tej wysokości nie narusza interesu konsumentów, ze względu na jej symboliczną wysokość, nie stanowiącą istotnego obciążenia finansowego.

Zgodnie z dyspozycją zawartą w art. 27 ust. 1 i 2 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* w przypadku, gdy przedsiębiorca zaprzestał stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów Prezes UOKiK wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania.

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji.

Prezes UOKiK stwierdzając zaniechanie zarzucanej praktyki, zwraca uwagę, że również w przyszłości MiniCredit sp. z o.o. powinna dostosowywać swoje działania w obrocie konsumenckim do aktualnego stanu prawnego. Zatem każda zmiana w aktach prawnych regulujących działalność prowadzoną przez Spółkę, w szczególności wynikająca z aktualnie procedowanego projektu *ustawy o zmianie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym, ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw* (KRM-10-39-15, UD173), powinna powodować dostosowanie się przez przedsiębiorcę do nowego otoczenia prawnego.

pouczenie

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* w związku z art. 479²⁸ § 2 *ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego* (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 101, z późn. zm.) od niniejszej decyzji stronie przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie miesiąca od dnia jej doręczenia, wnoszone za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Krakowie, pl. Szczepański 5, 31-011 Kraków.

z upoważnienia Prezesa
Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Waldemar Jurasz
Dyrektor Delegatury
Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w Krakowie

otrzymują:

1. MiniCredit Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie
ul. Słomińskiego 15 lok. 506
00-195 Warszawa
2. RKR a/a